

การพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันและจัดการการเกิดเชื้อช่องปากอักเสบ
ในผู้ป่วยมะเร็งลำไส้ใหญ่ที่ได้รับยาเคมีบำบัด

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้ใหญ่)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2552

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

การพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันและจัดการการเกิดเยื่อช่องปากอักเสบในผู้ป่วยมะเร็งลำไส้ใหญ่ที่ได้รับยาเคมีบำบัด

THE DEVELOPMENT OF A CLINICAL NURSING PRACTICE GUIDELINE FOR PREVENTION AND MANAGEMENT OF CHEMOTHERAPY - INDUCED ORAL MUCOSITIS IN COLORECTAL CANCER PATIENTS

ปราณี แสงโสภา 4936724 NSAN/M

พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : ทิพา ต่อสกุลแก้ว, ประ.ด. , ศศิมา กุสุมา ณ อรุณยา, ประ.ด.

บทคัดย่อ

ภาวะเยื่อช่องปากอักเสบในผู้ป่วยมะเร็งลำไส้ใหญ่ที่ได้รับยาเคมีบำบัดเป็นปัญหาสำคัญ ทำให้เกิดความทุกข์ทรมาน เสี่ยงต่อการติดเชื้อในร่างกาย ค่ารักษาพยาบาลเพิ่มขึ้น คุณภาพชีวิตลดลง ส่งผลต่อแผนการรักษาของแพทย์ ผลการรักษาและการควบคุมโรค

การพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันและจัดการการเกิดเยื่อช่องปากอักเสบในผู้ป่วยมะเร็งลำไส้ใหญ่ที่ได้รับยาเคมีบำบัดนี้ ใช้รูปแบบการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ของ ซุกัพ (Soukup, 2000) เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนา ประกอบด้วยการค้นหาปัญหาทางคลินิก การสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์ การประเมินระดับความน่าเชื่อถือและความเป็นไปได้ในการนำหลักฐานเชิงประจักษ์ไปใช้ ซึ่งได้หลักฐานเชิงประจักษ์ทั้งหมด 6 เรื่อง ประกอบด้วยหลักฐานเชิงประจักษ์ระดับ 2 จำนวน 4 เรื่อง ระดับ 3 จำนวน 1 เรื่อง ระดับ 4 จำนวน 1 เรื่อง สาระหลักที่ได้จากหลักฐานเชิงประจักษ์และนำมาสร้างแนวปฏิบัติการพยาบาล คือ 1) การป้องกันเยื่อช่องปากอักเสบจากยาเคมีบำบัด โดยการใช้ความเย็นหรือน้ำแข็ง การประเมินสภาพเยื่อช่องปากก่อนให้ยาเคมีบำบัดโดยแบบประเมินขององค์การอนามัยโลก (WHO Scale) การให้ความรู้กับผู้ป่วยเกี่ยวกับ การดูแลสุขภาพช่องปาก ประเภทของอาหาร 2) การจัดการเยื่อช่องปากอักเสบ เพื่อลดระดับความรุนแรง และระยะเวลาการเกิดเยื่อช่องปากอักเสบ และประเมินติดตามโดยใช้แบบประเมินของ องค์การอนามัยโลก แนวปฏิบัติการพยาบาลที่พัฒนาขึ้นได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน และนำคำแนะนำที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขแนวปฏิบัติให้เหมาะสม

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะคือ ควรนำแนวปฏิบัติไปทดลองใช้ และประเมินผลทั้งด้านกระบวนการและด้านผลลัพธ์ รวมทั้งการทำวิจัยเชิงผลลัพธ์เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของแนวปฏิบัติ

คำสำคัญ : การพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาล / การป้องกันและการจัดการเยื่อช่องปากอักเสบ / ผู้ป่วยมะเร็งลำไส้ใหญ่ที่ได้รับยาเคมีบำบัด

THE DEVELOPMENT OF A CLINICAL NURSING PRACTICE GUIDELINE FOR
PREVENTION AND MANAGEMENT OF CHEMOTHERAPY - INDUCED ORAL
MUCOSITIS IN COLORECTAL CANCER PATIENTS

PRANEE TANGSOPA 4936724 NSAN/M

M.N.S. (ADULT NURSING)

THEMATIC PAPER ADVISORY COMMITTEE: TIPA TOSKULKAO, Ph.D.
(NEUROSCIENCE)

SASIMA KUSUMA NA. AYUTHYA, Ph.D. (BIOPHARMACEUTICAL SCIENCES)

ABSTRACT

Oral mucositis is a major problem in colorectal cancer patients who have been treated with systematic chemotherapy. Oral mucositis is a cause of infection and both physical and psychological suffering. As well, there is a high cost of treatment, delay and ineffective treatment.

A clinical nursing practice guideline (CNPg) for prevention and management of chemotherapy induced oral mucositis in colorectal cancer patients was developed by using the evidence-based practice of Soukup (2000) as a conceptual framework. The process consists of the following steps: identifying problems, searching for evidence, evaluating the credibility level and the feasibility of implementation. Out of a total of 6 evidence-based studies, 4 were randomized control trials., 1 was a non-randomized controlled trial, and 1 was a systematic review of descriptive and qualitative studies.

The main themes from the evidences have been summarized in the ensuing paragraphs.

1) Prevention of chemotherapy induced oral mucositis in colorectal cancer patients have been treated:

- 1.1 By using cryotherapy, which is a rapid cooling of the oral cavity;
- 1.2 By using WHO scale tool to evaluate the severity of chemotherapy induced oral mucositis; and
- 1.3 By giving patients information about oral hygiene care and food consumption.

2) Management of chemotherapy induced oral mucositis is by nursing care to reduce grading and duration of oral mucositis.

The content of this CNPg was validated by 5 experts and the author used all suggestions of the 5 experts to revise and improve this CNPg for complete coverage of the guideline, and for the suitability in actual work units.

The author strongly suggests that the developed CNPg should be tested and evaluated for process and outcome. Outcome research should be conducted to test the effectiveness of the CNPg.

KEY WORDS: DEVELOPMENT OF CLINICAL NURSING PRACTICE GUIDELINE
/ PREVENTION AND MANAGEMENT OF CHEMOTHERAPY-
INDUCED ORAL MUCOSITIS / COLORECTAL CANCER PATIENTS

97 pages